

În penitenciarele din Moldova au fost găsiți metri pătrați „în plus”. Cum a „soluționat” Ministerul Justiției problema închisorilor supraaglomerate

Un articol realizat de Newsmaker.md

Închisorile moldovenești pot găzdui cu 133 de deținuți mai mult decât anterior, iar cea mai supraaglomerată închisoare, nr. 13, poate găzdui acum 816 deținuți în loc de 570, datorită recalculării metrajului. NM explică de unde au apărut în închisori metri pătrați „în plus” și care sunt pericolele unei astfel decizii/

După cum a aflat NM, în iulie 2022, Ministerul Justiției a adoptat un decret „Cu privire la tipurile de penitenciare și centre de detenție”, dar modificările efectuate nu au fost

anunțate public. Capacitatea penitenciarelor a fost recalculată ținând cont de faptul că fiecare deținut are dreptul la 4 metri pătrați de spațiu, ceea ce reprezintă minimul prevăzut de directivele europene. Totuși, în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău această normă a fost redusă la 3 metri pătrați.

De asemenea, potrivit acestui decret, vor fi create izolatoare de urmărire penală în aproape toate cele 18 penitenciare din Moldova. În plus, închisoarea nr. 2 din Lipcani va avea, de asemenea, o zonă închisă și o celulă de izolare semi-inchisă – pentru deținuții care pot fi amenințați cu represalii din cauza funcției pe care au deținut-o înainte de condamnare.

În Penitenciarul nr. 13, ministerul intenționează să înființeze două zone speciale pentru femeile deținute. O secțiune va fi de tip închis, iar cealaltă de tip semiînchis. De notat că până în iulie 2022, singura închisoare în care erau deținute femei era Penitenciarul nr. 7 Rusca. În total, potrivit ultimei decizii a Ministerului Justiției, în închisoarea nr.13 pot fi ținuți 816 deținuți. Totodată, potrivit unui studiu realizat de Ministerul Justiției în 2017, capacitatea maximă a acestei închisori este de 570 de persoane. Cu toate acestea, acest lucru nu a împiedicat ca în ianuarie 2022 să fie ținute acolo 948 de persoane, iar în octombrie – 692. Un raport al Administrației Naționale a Penitenciarelor din 1 octombrie 2022 precizează, de asemenea, că această închisoare poate găzdui 816 deținuți.

Conform calculelor Ministerului Justiției din anul 2022, închisoarea nr. 2 Lipcani, conform standardului de 4 mp. m pentru un deținut, poate găzdui 363 de persoane, iar conform calculelor din 2017, conform aceluiași standard, acolo ar putea fi cazate 286 de persoane. La fel, conform calculelor din 2022, Penitenciarul nr. 6 din Soroca poate găzdui 753 de persoane, iar conform calculelor din 2017, poate găzdui 693 de persoane.

Potrivit aceluiași decret, în Penitenciarul închis nr. 9 Pruncul va fi creată o zonă închisă pentru deținuții care suferă de dependență de droguri, iar în închisoarea-spital nr. 13 Pruncul va fi înființată o secție pentru femeile însărcinate și mamele cu copii sub trei ani.

În total, conform estimărilor Ministerului Justiției din 2017, în penitenciarele din Moldova puteau fi ținute 6.735 de persoane, iar conform estimărilor din 2022, numărul posibililor deținuți a crescut la 6.868.

Cum ar trebui să fie

Conform standardelor internaționale, fiecărui deținut trebuie să i se asigure un spațiu de cel puțin 4 metri pătrați. Încăperea trebuie să fie dotată cu iluminat natural și artificial, precum și încălzire și ventilație. În plus, deținutul trebuie să se poată deplasa liber în încăpere.

În 2015, „Comitetul european pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante” a publicat recomandări privind întreținerea deținuților. Potrivit acestui document, o celulă ar trebui să aibă o suprafață de cel puțin 6 metri pătrați și o baie, în timp ce în celule destinate cazării multiple, deținuții ar trebui să dispună de cel puțin 4 metri pătrați. „Problema spațiului minim de locuit pentru fiecare deținut este legată de obligația fiecărui stat membru al Consiliului Europei de a respecta demnitatea persoanelor trimise în închisoare”, se arată în recomandări.

Experții au mai subliniat, că orice celulă folosită pentru detenție ar trebui să aibă o distanță de doi metri între pereți și de 2,5 metri între podea și tavan. În plus, aceștia au remarcat că, chiar dacă standardul de 4 metri pătrați a fost respectat, deținuții ar putea fi ținuți în condiții de îngheșuială. „Este oportun cel puțin, să se tindă, la un spațiu de locuit mai mare decât acesta”, subliniază

recomandările.

Ce spun activiștii pentru drepturile omului

Potrivit unui raport publicat de organizația pentru drepturile omului Promo-LEX înainte de ultimele modificări ale Ministerului Justiției, din cei 6.500 de deținuți aflați în închisorile moldovenești în 2020, 4.200 se aflau în încăperi supraaglomerate. „O închisoare supraaglomerată este o instituție cu o igienă precară, servicii medicale insuficiente, lipsă de intimitate și securitate”, se arată în raport.

În plus, problema supraaglomerării în închisori s-a agravat din cauza pandemiei de coronavirus. Activiștii pentru drepturile omului au remarcat că închisorile, în principiu, sunt medii cu nivel mai ridicat de infectare cu boli transmise prin aer și picături. Aceștia consideră că atât supraaglomerarea din închisori, cât și calitatea slabă a asistenței medicale din închisori au contribuit la răspândirea coronavirusului.

O altă problemă asociată cu supraaglomerarea în închisori sunt conflictele frecvente între deținuți, tentativele de sinucidere și automutilarea.

În 2021, la deținuți au fost depistate 1 153 de leziuni corporale – cu 11,18% mai mult decât în 2020. Cele mai multe cazuri de violență în rândul deținuților au fost înregistrate în penitenciarul nr. 13 din Chișinău. Aceasta, potrivit activiștilor pentru drepturile omului, „vorbește despre o legătură directă între supraaglomerarea închisorii și lipsa de securitate din interiorul acesteia”. De asemenea, numărul cazurilor de greve ale foamei pe care deținuții le-au anunțat în semn de protest a crescut cu 6,8% (711 în 2021). S-a înregistrat o creștere cu 18% a numărului de cazuri de

automutilări (839 de cazuri în 2021), iar numărul de tentative de sinucidere a crescut cu 42% (31 de cazuri).

Activiștii pentru drepturile omului au subliniat, de asemenea, că supraaglomerarea în închisori duce la pierderea regulată a cazurilor la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO). Ei au remarcat că „CtEDO a echivalat aproape automat detenția în închisoarea nr. 13 cu o încălcare a articolului al treilea al Convenției Europene, care interzice tortura și tratamentele inumane”.

Avocata Nicoleta Hriplivîi-Caminshi, într-un interviu acordat NM, a remarcat că, conform Codului executiv, statul trebuie să asigure fiecărui deținut o suprafață de 4 metri pătrați. „Da, în Penitenciarul nr. 13 sunt mai mulți arestați decât deținuți. Dar asta nu contează. Indiferent dacă o persoană este condamnată la închisoare sau arestată, standardele internaționale impun ca aceasta să fie asigurată cu spațiu suficient”, – a remarcat ea. Avocatul a subliniat că, în conformitate cu standardele internaționale, suprafața ar putea fi de 6 metri pătrați. „La noi în penitenciarul nr. 13 pur și simplu au redus norma de la 4 m.p. până la 3 m.p., astfel încât să pară că este mai mult spațiu. Dar închisoarea a rămas de aceeași mărime. Când te uiți la numărul de deținuți și la norma actuală, se pare că închisoarea nu este atât de supraaglomerată, dar când te gândești că în realitate nu pot fi mai mult de 570 de persoane, diferența devine mult mai vizibilă”, a subliniat ea. Avocatul a mai spus că această reducere a spațiului din penitenciare încalcă drepturile deținuților.

Acest articol este publicat cu sprijinul financiar al Republicii Federale Germania, prin intermediul Ambasadei Republicii Federale Germania la Chișinău ([Deutsche Botschaft Chișinău](#)). Opiniile exprimate în acest material aparțin autorilor și nu reflectă punctul de vedere al Republicii Federale Germania și al Ambasadei Republicii Federale Germania la Chișinău.